2026/2618

23.11.2026

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2026/2618,

20. november 2026,

mis käsitleb Euroopa rahutagamisrahastu abimeedet Ukraina relvajõudude toetamiseks sellise kaitseotstarbelise varustuse ühishanke kaudu, mis pole mõeldud surmava jõu kasutamiseks

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 41 lõiget 2,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Nõukogu otsusega (ÜVJP) 2021/509 [1] loodi Euroopa rahutagamisrahastu, et liikmesriigid saaksid rahastada ühise välis- ja julgeolekupoliitika raames võetavaid liidu meetmeid rahu säilitamiseks, konfliktide ennetamiseks ja rahvusvahelise julgeoleku tugevdamiseks aluslepingu artikli 21 lõike 2 punkti c kohaselt. Euroopa rahutagamisrahastust rahastatakse otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikli 1 lõike 2 kohaselt eelkõige kolmandate riikide ning piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonide sõjaliste ja kaitseküsimustega seotud suutlikkuse suurendamise abimeetmeid.

(2) Tuginedes liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekule Ukraina abifondi kohta, võttis nõukogu 18. märtsil 2024 vastu nõukogu otsuse (ÜVJP) 2024/890, [2] millega muudeti otsust (ÜVJP) 2021/509, et suurendada Euroopa rahutagamisrahastu üldist rahalist ülemmäära 2024. aastal 5 000 000 000 euro võrra (jooksevhindades), mis on eraldatud sihtotstarbeliselt Ukraina jaoks ning mille eesmärk on tagada pidev ja prognoositav sõjaline toetus Ukrainale. Sellest sihtotstarbelisest summast antav sõjaline toetus Ukrainale peaks jätkuvalt lähtuma Ukraina relvajõudude muutuvatest vajadustest, püüdes maksimeerida liidu lisaväärtust ja täiendades kahepoolseid jõupingutusi, ning seda tuleks ellu viia struktureerituma, tõhusama ja pragmaatilisema lähenemisviisi kaudu, kasutades suurendatud ühishankeid liidu kaitsetööstuselt, Norralt ja Ukrainalt.

(3) Suurendatud ühishanked Ukraina vajaduste rahuldamiseks sihtotstarbelise summa raames peaksid kasutama ära hästi toimivaid riiklikke hankestruktuure ja ka olemasolevaid raamlepinguid. Nõutava kaitseotstarbelise varustuse ühishanked liidu kaitsetööstuselt, Norralt ja Ukrainalt, tagades, et liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve võetakse nõuetekohaselt arvesse, tekitamata uusi aruandluskohustusi, sealhulgas väikestelt ja keskmise suurusega ettevõtjatelt, peaksid võimaldama tarneahela paindlikkust ehk selliste ettevõtjate osalemist tarneahelas, kes on asutatud või kelle tootmine asub väljaspool liitu, Norrat ja Ukrainat.

(4) Selle abimeetme raames tuleks edendada algatusi, mis ühendavad Euroopa ja Ukraina kaitsetööstuse partnereid, sealhulgas ühisettevõtete kaudu, võttes arvesse liidu ja selle liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve. Sellega seoses ning kõnealuse abimeetme rakendamisel peetakse ühishanke all silmas lepinguid ja tellimusi, mille on sõlminud või teinud vähemalt kaks liikmesriiki juhtriikidel põhinevat lähenemisviisi kasutades või vähemalt üks liikmesriik ja Ukraina, või mille on sõlminud või teinud üks liikmesriik hanke raames, millesse on kaasatud vähemalt ühe liikmesriigi ja Ukraina kaitsetööstus, või Ukraina hanke raames, mida rahastab vähemalt üks liikmesriik. Ühishanked peaksid saama hõlmata ka Euroopa Kaitseagentuuri seonduvaid projekte.

[1] Nõukogu 22. märtsi 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/509, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu ja tunnistatakse kehtetuks otsus (ÜVJP) 2015/528 (ELT L 102, 24.3.2021, lk 14, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/509/oj).

[2] Nõukogu 18. märtsi 2024. aasta otsus (ÜVJP) 2024/890, millega muudetakse otsust (ÜVJP) 2021/509, millega luuakse Euroopa rahutagamisrahastu (ELT L, 2024/890, 19.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/890/oj).

(5) See meede põhineb Ukraina relvajõudude prioriteetsetel vajadustel, mille puhul võetakse arvesse prioriteetsuse nõudeid, mille on ELile edastanud Ukraina missioon ELi sõjalise staabi teabevõrgustiku üksuse kaudu. Lisaks sai liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 7. oktoobril 2026 Ukraina taotluse liidule aidata Ukraina relvajõude kõige olulisema varustusega sellistes valdkondades, nagu mehitamata õhusõidukid, õhutõrjevarustus, laskemoon, elektroonilise võitluse varustus, radarid ja lõhkeained.

(6) Käesoleva abimeetme rakendamisel tuleb võtta arvesse otsuses (ÜVJP) 2021/509 sätestatud põhimõtteid ja nõudeid, eelkõige vastavust nõukogu ühisele seisukohale 2008/944/ÜVJP, ([3]) ning järgitakse Euroopa rahutagamisrahastu raames rahastatavate tulude ja kulude haldamise korda, kui käesolevas otsuses ei ole sätestatud teisiti. Otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikli 26 lõikega 7 kooskõlas võib nõukogu lubada selle abimeetme rahastamist täiendavate panuste abil, mis ületavad abimeetmega seotud kulutuste katmiseks ette nähtud lähtesummat 50 % võrra.

(7) Nõukogu kinnitab taas oma kindlat kavatsust kaitsta, edendada ja järgida inimõigusi, põhivabadusi ja demokraatlikke põhimõtteid ning tugevdada õigusriiki ja head valitsemistava, järgides ÜRO põhikirja, inimõiguste ülddeklaratsiooni ja rahvusvahelist õigust, eelkõige rahvusvahelist inimõigustealast õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Abimeetme loomine, eesmärgid, kohaldamisala ja kestus

1. Luuakse Euroopa rahutagamisrahastust rahastatav abimeede (edaspidi „abimeede“), millega toetatakse Ukrainat (edaspidi „toetusesaaja“).

2. Abimeetme eesmärgid on:

a) aidata tugevdada Ukraina relvajõude võimeid ja vastupanuvõimet Ukraina sõltumatuse, suveräänsuse ja territoriaalse terviklikkuse kaitsmisel ning

b) kaitsta tsiviilelanikke jätkuva sõjalise agressiooni eest, andes sellist kaitseotstarbelist varustust, mis pole mõeldud surmava jõu kasutamiseks ning mis hangitakse võimalikult kiiresti ühishangete teel.

3. Lõikes 2 sätestatud eesmärkide saavutamiseks rahastatakse abimeetmest ühishanget sellise järgmist liiki kaitseotstarbelise varustuse saamiseks, mis pole mõeldud surmava jõu kasutamiseks:

a) mehitamata õhusõidukid;

b) õhutõrjevarustus;

c) elektroonilise võitluse varustus;

d) radarivarustus.

Abimeetmega rahastatakse ka seonduvaid väljaõppe- ja transpordikulusid.

([3]) Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühine seisukoht 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (ELT L 335, 13.12.2008, lk 99, ELI: http://data.europa.eu/eli/compos/2008/944/oj).

4. Erandina Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise korra 3. köite artiklitest 50 ja 50a hangitakse käesoleva artikli lõikes 3 osutatud varustus ühiselt liidus, Norras või Ukrainas asutatud ettevõtjatelt, sealhulgas väikestelt ja keskmise suurusega ettevõtjatelt, ning see pärineb liidust, Norrast või Ukrainast. Kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 ([4]) artiklis 60 sätestatud päritolustaatuse omandamise reegleid. Samuti käsitatakse hankekõlblikuna kaitseotstarbelist varustust, mis on liidus, Norras või Ukrainas läbinud sellise tähtsa valmistamisetapi nagu lõplik kokkupanek. Kõnealuste ettevõtjate tarneahelad võivad hõlmata ettevõtjaid, kes on asutatud või kelle tootmine asub väljaspool liitu, Norrat või Ukrainat. Sellega seoses võetakse arvesse liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve.

5. Käesoleva abimeetme kohaseid ühishankeid teostavad artikli 4 lõikes 2 loetletud üksused ühishankena, milles osaleb vähemalt kaks liikmesriiki või vähemalt üks liikmesriik ja Ukraina, või ühe liikmesriigi hankena, millesse on kaasatud vähemalt veel ühe liikmesriigi ja Ukraina kaitsetööstus, või Ukraina hankena, mida rahastab vähemalt üks liikmesriik. Kolmel viimasel juhul lubatakse ühishankes osaleda ettevõtjatel, kes on asutatud või toodavad varustust Ukrainas, välja arvatud juhul, kui need ettevõtjad on rohkem kui 50 % ulatuses kolmanda riigi või kolmanda riigi üksuse omandis, kuna see mõjutab liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve. Kõnealuste ettevõtjate tarneahelad võivad hõlmata ettevõtjaid, kes on asutatud või kelle tootmine asub väljaspool Ukrainat. Sellega seoses võetakse arvesse liikmesriikide julgeoleku- ja kaitsehuve. Ühishankeid võib teostada ka Euroopa Kaitseagentuuri seonduvate projektide kaudu.

6. Abimeede kehtib käesoleva otsuse jõustumise kuupäevast kuni 30. juunini 2028.

Artikkel 2

Rahastamiskord

1. Abimeetmega seotud kulutuste katmiseks ette nähtud lähtesumma on 100 000 000 eurot.

2. Kõiki kulutusi hallatakse vastavalt otsusele (ÜVJP) 2021/509 ning kooskõlas Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise korraga. Erandina Euroopa rahutagamisrahastust rahastatavate tulude ja kulude haldamise korra 3. köite artiklitest 50 ja 50a võivad ühistes hankemenetlustes osaleda ainult käesoleva otsuse artikli 1 lõikes 4 osutatud ettevõtjad seoses kaitseotstarbelise varustusega, mille päritolu on nimetatud sättega kooskõlas.

3. Kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikli 29 lõikega 5 võib abimeetmete haldur kutsuda panustavaid liikmesriike pärast käesoleva otsuse vastuvõtmist üles panustama kuni 67 000 000 eurot. Abimeetme halduri üleskutsel panustatud vahendeid kasutatakse tehtud kulutuste eest tasumiseks üksnes ulatuses, mille otsusega (ÜVJP) 2021/509 loodud rahastu komitee on asjaomastes abimeetmele vastavates parandus- ja aastaeelarvetes heaks kiitnud. Abimeedet võib rahastada täiendavate panuste abil, mis ületavad lõikes 1 osutatud lähtesummat 50 % võrra.

4. Abimeetme rakendamisega seotud hankelepingud või -tellimused vormistatakse või esitatakse võimalikult kiiresti. Abimeetme rakendamisega seotud kulud on abikõlblikud alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast kuni 31. detsembrini 2027. Igakülgselt põhjendatud juhtudel või erakorralistel asjaoludel (näiteks vääramatu jõud) võib tarned teostada hiljemalt 30. juunil 2028.

([4]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

Artikkel 3

Kokkulepped toetusesaajaga

1. Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja sõlmib toetusesaajaga vajalikud kokkulepped tagamaks, et toetusesaaja järgib käesoleva otsusega kehtestatud nõudeid ja tingimusi, mis on abimeetmest toetuse andmise tingimus.

2. Lõikes 1 osutatud kokkulepped hõlmavad sätteid, millega kohustatakse toetusesaajat tagama, et:

a) abimeetmest toetatavad Ukraina relvajõudude üksused järgivad asjakohast rahvusvahelist õigust, eelkõige rahvusvahelist inimõigustealast õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust;

b) abimeetme raames antud vara kasutatakse nõuetekohaselt ja tõhusalt eesmärkidel, milleks see anti;

c) abimeetme raames antud vara hooldatakse piisavalt, et tagada selle kasutatavus ja operatiivne kättesaadavus kogu olelusringi jooksul;

d) jätkatakse asjakohaste meetmete võtmist, et hoida ära abimeetme raames antud vara kõrvalesuunamine ja võidelda selle vastu;

e) abimeetme raames antud vara ei lähe kaduma ning seda ei anta kõrge esindaja eelneva nõusolekuta üle muudele isikutele või üksustele kui need, kes on nimetatud kokkulepetes kindlaks määratud.

3. Lõikes 1 osutatud kokkulepped sisaldavad sätteid abimeetme raames antava toetuse peatamise ja lõpetamise kohta, kui toetusesaaja rikub lõikes 2 sätestatud kohustusi.

Artikkel 4

Rakendamine

1. Kõrge esindaja vastutab käesoleva otsuse rakendamise tagamise eest kooskõlas otsusega (ÜVJP) 2021/509 ning Euroopa rahutagamisrahastu raames rahastatavate tulude ja kulude haldamise korraga, järgides terviklikku metoodikaraamistikku Euroopa rahutagamisrahastu raames rahastatavate abimeetmete jaoks nõutavate meetmete ja kontrollide hindamiseks ja kindlaksmääramiseks.

2. Artikli 1 lõikes 3 osutatud tegevust võivad ellu viia:

a) Tšehhi Kaitseministeerium;

b) Taani Kaitseministeerium;

c) Prantsusmaa Kaitseministeerium;

d) Saksamaa Kaitseministeerium;

e) Itaalia Kaitseministeerium;

f) Läti Kaitseministeerium või riigikaitse logistika- ja hankekeskus;

g) Madalmaade Kaitseministeerium;

h) Poola Kaitseministeerium, sise- ja haldusministeerium või valitsuse strateegiliste reservide amet;

i) Portugali Kaitseministeerium;

j) Rootsi Kaitseministeerium või Rootsi kaitsematerjalide amet.

Artikkel 5

Liikmesriikide toetus

Liikmesriigid lubavad käesoleva otsuse artiklis 1 täpsustatud kaitseotstarbelise varustuse, sealhulgas saatepersonali transiiti läbi oma territooriumi, sealhulgas õhuruumis, kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikli 56 lõikega 3.

Artikkel 6

Järelevalve, kontroll ja hindamine

1. Kõrge esindaja teeb järelevalvet artiklis 3 kehtestatud toetusesaaja kohustuste täitmise üle. Kõnealust järelevalvet kasutatakse selleks, et suurendada teadlikkust artiklis 3 sätestatud kohustuste rikkumise kontekstist ja riskidest ning aidata vältida selliseid rikkumisi, sealhulgas rahvusvahelise inimõigustealase õiguse ja rahvusvahelise humanitaarõiguse rikkumisi abimeetmest toetatavate Ukraina relvajõudude üksuste poolt.

2. Varustuse saatmisjärgne kontroll korraldatakse järgmiselt:

a) tarne kättesaamise tõendamine, mille puhul lõppkasutaja relvajõud allkirjastavad omandiõiguse üleminekul Euroopa rahutagamisrahastu tarnesertifikaadid;

b) inventuuri puudutav aruandlus, mille puhul toetusesaaja esitab igal aastal inventuuriaruande kindlaksmääratud varustusühikute kohta seni, kuni poliitika- ja julgeolekukomitee ei pea seda aruandlust enam vajalikuks;

c) kohapealne kontroll, mille puhul toetusesaaja annab kõrgele esindajale ja Euroopa rahutagamisrahastu audiitoritele taotluse korral juurdepääsu kohapealsete kontrollide ja Euroopa rahutagamisrahastu auditite tegemiseks.

3. Pärast abimeetme lõpuleviimist teeb kõrge esindaja lõpphindamise, et analüüsida, kas abimeede on artikli 1 lõikes 2 sätestatud eesmärkide saavutamisele kaasa aidanud.

Artikkel 7

Aruandlus

Rakendamise ajal esitab kõrge esindaja poliitika- ja julgeolekukomiteele iga kuue kuu järel aruande abimeetme rakendamise kohta kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikliga 63. Abimeetmete haldur annab otsuse (ÜVJP) 2021/509 kohaselt loodud rahastu komiteele kooskõlas nimetatud otsuse artikliga 38 korrapäraselt teavet tulude ja kulude rakendamise kohta, sealhulgas edastades teavet seotud tarnijate ja alltöövõtjate kohta.

Artikkel 8

Peatamine ja lõpetamine

1. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib kooskõlas otsuse (ÜVJP) 2021/509 artikliga 64 otsustada abimeetme rakendamise täielikult või osaliselt peatada.

2. Poliitika- ja julgeolekukomitee võib soovitada nõukogul abimeede lõpetada.

Artikkel 9

Jõustumine

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel, 20. november 2026

Nõukogu nimel

eesistuja

T. BYRNE